

ABSTRACT

A DESCRIPTIVE STUDY OF AKHA SENTENCE FINAL PARTICLES

Noel Kya Heh

Payap University, Chiang Mai, 2002

Supervising Professor: Assit. Prof. Dr. Kirk R. Person

Akha sentence final particles, like those of other Yi-Burmese languages of the Tibeto-Burman language family, play a very important role in the grammar. These small dependent grammatical units not only determine whether a statement is factual, evidential, predictive, or conjecture, but also disclose the attitude and emotion of the speaker.

This thesis is part of a larger effort to understand the role of particles in Akha-Hani dialects specifically, and in Yi-Burmese languages generally. The goal of this thesis is to describe the structure and function of the Akha sentence final particles as spoken by Jerway dialect speakers. This thesis will first and foremost serve a descriptive purpose. It is hoped that this description will serve as inspiration for scholars interested in the theoretical implications of particle usage in southeast Asia.

The data of this research is from a variety of resources such as recorded texts, observed conversation, and personal knowledge. Most of the declaratives, and some of the jussives and interrogatives are from selected tales published by Paul Lewis (1989). The remaining examples were drawn from observations of daily communication and personal knowledge, since the researcher himself is a native speaker of the Jerway dialect.

Although Akha exhibits many phrase level particles, this research focuses solely on the 87 sentence final particles. These particles were then sorted into three broad categories based on sentence type: declaratives, jussives, and interrogatives. The particles that do not fit into any of the three categories are presented in a miscellaneous category.

Each particle is described in terms of its structure and function: the structure is elaborated in examples and the functions are summarized in tables which describe sentence type restrictions, subject-person reference restrictions, temporal reference and polarity marking.

Particles that have similar phonetics, structures and functions are carefully compared and contrasted to each other so that each particle can be thoroughly understood. Each particle is given a technical identification code number for category identification as well for easier reference in cross-sectional discussion.

บทคัดย่อ

การอธิบายถึงการศึกษาคำที่ใช้ลงท้ายในประโยคภาษาอาข่า

โดย โนเอล จะแฮ

มหาวิทยาลัยพายัพ, เชียงใหม่, พ.ศ.2545

อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ. ดร. เคอร์ค อาร์. เพอร์เซ็น

คำที่ใช้ลงท้ายในประโยคภาษาอาข่า ก็เช่นเดียวกับกลุ่มภาษาต่างๆ ในตระกูลของภาษาที่เบโตเบอร์แมน มีความสำคัญมากใน หลักภาษา แม้ว่าคำลงท้ายซึ่งเป็นส่วนเล็กๆ นั้นไม่เพียงแต่ให้ความชัดเจนในประโยคต่างๆ หรือ สร้างจุดเด่น หรือ สามารถบ่งบอกถึงเหตุการณ์ล่วงหน้า หรือ การคาดเดา แต่สามารถอธิบายถึงลักษณะ และอารมณ์ของผู้พูด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความตั้งใจอย่างมากที่จะช่วยให้เข้าใจถึงการใช้ คำลงท้ายในกลุ่มภาษา อาข่า-ฮานี่ และในกลุ่มภาษาตระกูลของภาษาที่เบโตเบอร์แมน โดยทั่วไป จุดประสงค์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อธิบายถึงโครงสร้างและหน้าที่ ของคำลงท้ายในภาษาอาข่า โดยผู้เขียนนั้นซึ่งเป็นเผ่าอาข่าเจอร์เวย์ และเป็นภาษาแม่ วิทยานิพนธ์นี้เป็นฉบับแรกและมีการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ต่างๆ มีความหวังเช่นเดียวกันว่าจะช่วยดลใจแก่นักวิชาการในการวางกฎเกณฑ์การใช้ในกลุ่มภาษาต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แหล่งข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ค้นคว้านั้น โดยอาศัยวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเสียง สังเกตและฟังจากการสนทนา และความรู้ส่วนตัว ส่วนใหญ่คำลงท้ายการบอกเล่า (declaratives) และการพึงพาอาศัย

(jussives) เช่น คำสั่ง คำขอร้อง ให้คำปรึกษาเป็นต้น และการซักถาม (interrogatives) นั้นมาจากงานนิพนธ์ต่างๆของ พอล ลูอิส (Paul Lewis 1989) ตัวอย่างที่แสดงไว้ในตารางนั้นสังเกตจากการใช้ในชีวิตประจำวันและ ความรู้ตัวเอง เนื่องจากผู้เขียนนั้นเป็นเผ่า เจอร์เวย์ เป็นภาษาแม่อยู่แล้ว

แม้ว่าในภาษาอาซาจะใช้คำลงท้ายในรูปแบบต่างๆ อย่างมากมายก็ตาม การค้นคว้าครั้งนี้ ได้ใช้คำลงท้ายมากถึง 87 ประโยคด้วยกัน คำลงท้ายเหล่านี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกัน เช่น การบอกเล่า(declaratives) การพึงพาอาศัย (jussives) เช่น คำสั่ง คำขอร้อง ให้คำปรึกษาเป็นต้น และการซักถาม (interrogatives) โดยยึดหลักชั้นพื้นฐานของประโยค คำลงท้ายที่ไม่สามารถใช้กับ 3 ขั้นตอนดังกล่าวนี้ ได้วิเคราะห์ตามชนิด ในเบ็ดเตล็ด

ในแต่ละคำลงท้ายนั้น ได้อธิบายในลักษณะของโครงสร้างและหน้าที่ของคำลงท้าย โครงสร้างนั้นได้แสดงถึงความละเอียดในตัวอย่างและให้จำกัดความ และส่วนหน้าที่นั้นได้สรุปให้เห็นในตาราง เช่น การจำกัดแบบของประโยค (sentence type restrictions) แบบของประธาน-บุคคล (subject-person reference restrictions) การอ้างอิงชั่วคราว (temporal reference) และให้ไปในทิศทางเดียวกัน (polarity marking)

คำลงท้ายที่คล้ายคลึงกัน ในการออกเสียง โครงสร้าง และทำหน้าที่ นั้นได้มีการเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน โดยระมัดระวัง เพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในแต่ละคำลงท้ายนั้นได้ใส่รหัส ซึ่งแสดงถึงชั้นต่างๆของคำ เพื่อง่ายต่อการค้นคว้าและอ้างอิง